

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (първи състав)

21 юни 2007 година \*

По съединени дела C-231/06—C-233/06

с предмет преюдициални запитвания, отправени на основание член 234 ЕО от Cour du travail de Bruxelles (Белгия) с актове от 10 май 2006 г., постъпили в Съда на 22 май 2006 г., в рамките на производствата по дела

**Office national des pensions**

срещу

**Emilienne Jonkman** (C-231/06),

**Hélène Vercheval** (C-232/06),

и

**Noëlle Permesaen** (C-233/06)

срещу

**Office national des pensions,**

\* Език на производството: френски.

СЪДЪТ (първи състав),

състоящ се от: г-н P. Jann, председател на състав, г-н R. Schintgen, г-н A. Borg Barthet, г-н M. Pešić (докладчик) и г-н E. Levits, съдии,

генерален адвокат: г-жа J. Kokott,  
секретар: г-жа C. Strömholm, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производство и в съдебното заседание от 1 март 2007 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за г-жа Jonkman, г-жа Vercheval и г-жа Permesaen, от адв. J. Heynderickx, avocat,
- за Office national des pensions, от адв. R. Dupont и адв. M. Willemet, avocats,
- за италианското правителство, от г-н I. M. Braguglia, в качеството на представител, подпомаган от г-н W. Ferrante, avvocato dello Stato,
- за Комисията на Европейските общности, от г-н G. Rozet и г-н M. van Beek, в качеството им на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 29 март 2007 г.,

ПОСТАНОВИ НАСТОЯЩОТО

## Решение

- 1 Преюдициалните запитвания се отнасят до тълкуването на Директива 79/7/ЕИО на Съвета от 19 декември 1978 година относно постепенното прилагане на принципа на равното третиране на мъжете и жените в сферата на социалното осигуряване (ОВ L 6, 1979 г., стр. 24; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 1, стр. 192).
- 2 Запитванията са отправени в рамките на спорове между г-жа Jonkman, г-жа Vercheval и г-жа Permesaen, от една страна, и Office national des pensions [Национална служба за пенсиите] (наричана по-нататък „ONP“), от друга страна.

## Споровете по главните производства и преюдициалните въпроси

- 3 След като са работили като стюардеси в Sabena SA, белгийско акционерно дружество за въздухоплаване, г-жа Jonkman, г-жа Vercheval и г-жа Permesaen подават молби за пенсия за осигурителен стаж и възраст като летателен персонал в гражданската авиация. Те подават тези молби съответно през 1992 г., 1995 г. и 1996 г., за да упражнят правото си на пенсия, считано съответно от 1 март 1993 г., 1 юли 1996 г. и 1 февруари 1997 г.
- 4 ONP им отпуска пенсия. Г-жа Jonkman, г-жа Vercheval и г-жа Permesaen обжалват решенията на ONP, първата пред Tribunal du travail de Bruxelles

[Трудов съд Брюксел], а другите две пред Tribunal du travail de Nivelles [Трудов съд Nivelles], като твърдят, че изчисляването на пенсиите им се е основавало на дискриминационни разпоредби и че следвало да получат пенсии, изчислени по същите правила като прилаганите по отношение на кабинен екипаж от мъжки пол.

- 5 По-конкретно, от сравнението на изчислителните записки за пенсиите на заинтересованите лица било видно, че взетите предвид от ONP размери на трудово възнаграждение за периода от 1 януари 1964 г. до 31 декември 1980 г. са били явно по-ниски за стюардесите, отколкото за стюардите, независимо че основните им трудови възнаграждения са били еднакви.
  
- 6 Това се е обяснявало с разлика в заплащането през гореспоменатия период на стюардесите, от една страна, и на другите членове на кабинния екипаж, от друга страна. Всъщност с Кралски указ от 10 януари 1964 г. относно определяне на размера на вноските за финансиране на схемата за пенсия за осигурителен стаж и възраст и за наследствена пенсия на летателния персонал от гражданската авиация, както и условията за тяхното внасяне (*Moniteur belge* от 17 януари 1964 г., стр. 464), влязъл в сила на 1 януари 1964 г., е била създадена специална осигурителна схема за пенсия за прослужено време и старост в полза на летателния персонал от гражданската авиация, от която обаче стюардесите са били изключени. Последните са останали подчинени на общата схема за пенсия за осигурителен стаж и възраст на служителите, която се е характеризирала с това, че за събирането на вноските и за изчисляването на пенсията се е вземал предвид процент от трудовото възнаграждение, по-малък от този, който се е използвал като основа за изчисление при специалната схема на летателния персонал от гражданската авиация.
  
- 7 Изключването на стюардесите от тази специална схема за пенсия за осигурителен стаж и възраст се е основавало на съществуващата за тях в този период невъзможност да продължат професионалната си кариера като членове на летателния персонал след навършване на четиридесетгодишна възраст. По този начин те не са могли да направят пълна професионална кариера. На това основание Кралство Белгия решава да не ги включва в създадената специална схема.

- 8 Проблемите, свързани с професионалната кариера в Sabena SA и с пенсионната схема, приложима към стюардесите, е предмет на множество съдебни спорове пред белгийските съдилища, някои от които са решени въз основа на решение на Съда по преюдициално запитване (Решение от 25 май 1971 г. по дело Defrenne, 80/70, Recueil, стр. 445, Решение от 8 април 1976 г. по дело Defrenne, 43/75, Recueil, стр. 455 и Решение от 15 юни 1978 г. по дело Defrenne, 149/77, Recueil, стр. 1365). С Кралски указ от 27 юни 1980 г. за изменение на Кралски указ от 3 ноември 1969 г., който определя специални правила по отношение на летателния персонал от гражданската авиация за придобиване на право на пенсия и специални правила за приложение на Кралски указ № 50 от 24 октомври 1967 г. относно пенсията за осигурителен стаж и възраст и наследствената пенсия на работниците (*Moniteur belge* от 23 август 1980 г., стр. 9700), влязъл в сила на 1 януари 1981 г., накрая стюардесите са включени в специалната схема за летателния персонал от гражданската авиация. Впоследствие с Кралски указ от 28 март 1984 г., който има същото заглавие като предходния указ (*Moniteur belge* от 3 април 1984 г., стр. 4100), белгийският законодател въвежда изравняване в полза на стюардесите за периода от 1 януари 1964 г. до 31 декември 1980 г. След като този указ е отменен с решение на Conseil d'État [Държавен съвет] от 7 септември 1987 г., на 25 юни 1997 г. е приет нов кралски указ, отново със същото заглавие (*Moniteur belge* от 31 юли 1997 г., стр. 19635, наричан по-нататък „Кралският указ от 25 юни 1997 г.“), за да се компенсира разликата в третирането на стюардесите и стюардите в периода от 1 януари 1964 г. до 31 декември 1980 г.
- 9 Съгласно Кралския указ от 25 юни 1997 г. стюардесите, които са упражнявали тази професия в периода от 1 януари 1964 г. до 31 декември 1980 г., занапред имат право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, изчислена по същите правила като тези, които се прилагат за стюардите, при условие че еднократно заплатят изравнителни вноски, увеличени с лихва в размер на 10 % годишно. Споменатите изравнителни вноски включват основно разликата между вноските, платени от стюардесите в периода от 1 януари 1964 г. до 31 декември 1980 г., и по-високите вноски, платени от стюардите през същия период.
- 10 Г-жа Jonkman, г-жа Vercheval и г-жа Permesaen считат, че изравняването, предвидено от Кралския указ от 25 юни 1997 г., не позволява да бъде премахната всяка дискриминация между стюардесите и стюардите.

- 11 С решения от 17 ноември 1997 г. и 9 януари 1998 г., респективно на Tribunal du travail de Bruxelles и на Tribunal du travail de Nivelles, са уважени жалбите на г-жа Jonkman и г-жа Vercheval, с мотив че методът за изчисляване на техните пенсии е дискриминационен.
- 12 По отношение на г-жа Permesaen с решение от 26 декември 2003 г. Tribunal du travail de Nivelles уважава частично доводите на ONP. Той приема, че не представлява дискриминация определянето на пенсия, идентична на тази на работниците от мъжки пол, което е подчинено на условието за заплащане на вноските, които е следвало да бъдат платени, ако работничката е била включена към тази схема по време на професионалната си кариера. Той обаче определя като дискриминационна лихвата в размер на 10 % годишно.
- 13 ONP обжалва решенията от 17 ноември 1997 г. и 9 януари 1998 г. пред Cour du travail de Bruxelles. Същият съд е сезиран от г-жа Permesaen с въззивна жалба срещу решението от 26 декември 2003 г.
- 14 Cour du travail de Bruxelles преценява, че практическата уредба на системата за изравняване, въведена с Кралския указ от 25 юни 1997 г., може да бъде дискриминационна. Във връзка с това той посочва, че еднократното плащане на много голяма парична сума представлява значително затруднение за едно лице в пенсия. Cour du travail споменава също данъчноправния аспект на тази система за изравняване, доколкото преди вноските са подлежали на данъчно приспадане за стюардите, но не и за стюардесите. Накрая той посочва, че прилаганият размер на лихвата е по-висок от законния размер на мораторната лихва и на компенсаторната лихва, както и от банковия лихвен процент.

- 15 Cour du travail de Bruxelles преценява, че решаването на споровете по главните производства се намира в зависимост от тълкуването на Директива 79/7. По тази причина той решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

- „1) Следва ли Директива 79/7 да се тълкува като овластяваща държава-членка да приеме правна уредба, която цели да позволи на една категория лица от определен пол, които първоначално са били обект на дискриминация, да се ползват от пенсионната схема, която се прилага за категорията лица от другия пол, чрез ретроактивно плащане на вноски (еднократно плащане на много голяма парична сума), които по силата на приложимото законодателство в тази държава са погасени по давност по отношение на последната категория лица?

При утвърдителен отговор, не трябва ли Директива 79/7 да се тълкува като изискваща от една държава-членка да съобрази с тази разпоредба противоречащото ѝ законодателство непосредствено след като Съдът на Европейските общности установи с решение, че съществува колизия на правни норми, и най-малкото в давностния срок, който се прилага за задължението за плащане на вноски, породено от приемането на тази правна уредба?

- 2) Следва ли Директива 79/7 да се тълкува като овластяваща държава-членка да приеме правна уредба, която цели да позволи на една категория лица от определен пол, които първоначално са били обект на дискриминация, да се ползват от пенсионната схема, която се прилага за категорията лица от другия пол, чрез плащане на лихви за забава в голям размер, които по силата на приложимото законодателство в тази държава са погасени по давност по отношение на последната категория лица?

При утвърдителен отговор, не трябва ли Директива 79/7 да се тълкува като изискваща от една държава-членка да съобрази с тази разпоредба противоречащото ѝ законодателство непосредствено след като Съдът на Европейските общности установи с решение, че съществува колизия на правни норми, и най-малкото в давностния срок, който се прилага за лихвите за забава, породени от приемането на тази правна уредба?“

## По преюдициалните въпроси

### *Предварителни съображения*

- 16 Най-напред следва да се отбележи, че страните по главните производства не оспорват обстоятелството, че първоначалното изключване на стюардесите от специалната пенсионна схема за летателния персонал от гражданската авиация е проява на дискриминация.
- 17 Също в самото начало следва да се посочи, че в дадения случай член 141, параграфи 1 и 2 ЕО, който урежда принципа за равно заплащане на мъжете и жените, е неприложим поради това, че този член се прилага само за професионални пенсионни схеми, а не за законно установени пенсионни схеми (Решение от 25 май 1971 г. по дело Defrenne, посочено по-горе, точки 10 —13, Решение от 6 октомври 1993 г. по дело Ten Oever, C-109/91, Recueil, стр. I-4879, точка 9 и Решение от 21 юли 2005 г. по дело Vergani, C-207/04, Recueil, стр. I-7453, точки 22 и 23).
- 18 Следователно препращащата юрисдикция правилно е поставила своите въпроси във връзка с Директива 79/7, която се прилага към законно установените схеми, включително към законно установените пенсионни схеми (Решение от 1 юли 1993 г. по дело Van Cant, C-154/92, Recueil, стр. I-3811, точки 10 и 11).
- 19 Член 4, параграф 1 от тази директива забранява „каквато и да е дискриминация, основана на пола [...], особено що се отнася до [...] обхвата на схемите и условията за достъп [...], задължението за внасяне на осигурителните вноски и изчисляването на вноските, [както и] изчисляването на обезщетенията“. Страните по дело пред националните юрисдикции могат да се позовават на тази разпоредба, с цел да не бъде прилагана национална правна уредба, която не е в съответствие с нея (Решение от 13 декември 1989 г. по дело Ruzius-Wilbrink, C-102/88, Recueil, стр. 4311, точка 19 и Решение от 27 октомври 1993 г. по дело Van Gemert-Derks, C-337/91, Recueil, стр. I-5435, точка 31).

*Относно изискването за плащане на изравнителни вноски*

- 20 С първата част от своите въпроси препращащата юрисдикция иска по същество да се установи дали Директива 79/7 допуска дадена държава-членка — когато приема правна уредба, целяща да позволи на лица от определен пол, които първоначално са били обект на дискриминация, да се ползват от пенсионната схема, която се прилага за лицата от другия пол — да постави включването към тази схема в зависимост от плащане, еднократно и заедно с лихва в размер на 10 % годишно, на изравнителни вноски, представляващи разликата между вноските, платени от първоначално дискриминираните лица през периода, в който е съществувала дискриминацията, и по-високите вноски, платени от другата категория лица през същия период.
- 21 От представените пред Съда становища е видно, че страните в главните производства, Комисията на Европейските общности и италианското правителство считат, че главното условие, което Кралският указ от 25 юни 1997 г. поставя за стюардесите, за да може тяхната професионална дейност през периода от 1 януари 1964 г. до 31 декември 1980 г. да бъде взета предвид по същия начин като тази на стюардите, а именно заплащането на парична сума, представляваща разликата между вноските, които стюардесите са платили през споменатия период, и по-високите вноски, платени от стюардите през същия период, само по себе си не е дискриминационно.
- 22 Тази гледна точка е правилна. Както Съдът вече е приел в рамките на спорове относно професионални пенсионни схеми, обстоятелството, че даден работник може да претендира да бъде включен ретроактивно към такава схема, не позволява на същия да избегне плащането на вноските, относими към съответния период на включването (Решение от 28 септември 1994 г. по дело Fisscher, C-128/93, Recueil, стр. I-4583, точка 37, Решение от 24 октомври 1996 г. по дело Dietz, C-435/93, Recueil, стр. I-5223, точка 34 и Решение от 16 май 2000 г. по дело Preston и др., C-78/98, Recueil, стр. I-3201, точка 39).

- 23 Всъщност в случай на претърпяна дискриминация възстановяването на равното третиране трябва да постави дискриминирания работник в същото положение като това на работниците от другия пол. Следователно споменатият работник не може да претендира за по-благоприятно третиране, в частност във финансов план, от това, което би имал, ако беше редовно включен в схемата (Решение по дело Fisscher, посочено по-горе, точки 35 и 36, както и Решение по дело Preston и др., точка 38).
- 24 Следва да се констатира, че тази съдебна практика е приложима по аналогия за случаи на включване в законно установена пенсионна схема. От това следва, че държава-членка може — при приемането на правна уредба, целяща да позволи на лица от определен пол, които първоначално са били обект на дискриминация, да се ползват от пенсионната схема, която се прилага за лицата от другия пол — да избере да възстанови равното третиране чрез изискване за заплащане на парична сума, представляваща разликата между вноските, платени от първоначално дискриминираните лица през периода, в който е съществувала дискриминацията, и по-високите вноски, платени от другата категория лица през същия период. Обстоятелството, че междувременно по отношение тази последна категория лица искът за изпълнение на задължението за плащане на тези вноски е погасен по давност, не може да бъде пречка за описаното по-горе изравняване, при условието обаче — както посочва генералният адвокат в точка 70 от своето заключение — подобен давностен срок да бъде предвиден и за новоприсъединените към схемата лица.
- 25 Освен това, за да се избегне всяка обратна дискриминация, към изравнителните вноски може да се начисли лихва, с цел да бъде компенсирано обезценяването на парите. Всъщност както посочва генералният адвокат в точка 38 от своето заключение и при условието, формулирано в точка 39 от същото, такова начисляване на лихва гарантира, че вноските, платени от новоприсъединените към схемата лица, на практика не са по-ниски от тези, които са внесени от работниците, включени в пенсионната схема от момента на създаването ѝ.
- 26 Поради причините, изложени от генералния адвокат в точки 64 и 65 от нейното заключение, посочените по-горе съображения се отнасят само до хипотезата, в която изравняването на пенсионните права има действие от момента на упражняване на правото на пенсия. Всъщност изравняване,

предложено на вече пенсионирани лица, което предполага заплащане на сума, представляваща разликата между вноските, платени от тях през периода, в който са били обект на дискриминация, и по-високите вноски, платени от другата категория лица през същия период, може да сложи край на неравното третиране само ако води до същото изчисление на пенсионните права за целия период на пенсията по отношение на всяко от заинтересованите лица.

- 27 От гореизложеното следва, че Директива 79/7 не създава пречка за държава-членка — при приемането на правна уредба, целяща да позволи на лица от определен пол, които първоначално са били обект на дискриминация, да се ползват за цялата продължителност на тяхната пенсия от пенсионната схема, която се прилага за лицата от другия пол — да постави включването към тази схема в зависимост от заплащането на изравнителни вноски, представляващи разликата между вноските, платени от първоначално дискриминираните лица през периода, в който е съществувала дискриминацията, и по-високите вноски, платени от другата категория лица през същия период, увеличени с лихва, съответстваща на обезценяването на парите.

*Относно начина на плащане на изравнителните вноски*

- 28 Доколкото препращащата юрисдикция желае да разбере дали държавата-членка може да изисква плащането на тези изравнителни вноски да бъде осъществено еднократно и да бъде увеличена с лихва в размер от 10 % годишно, следва да се отбележи, че всяка мярка, предприета от държава-членка с оглед спазване на норми на общностното право — като принципа за равно третиране на мъжете и жените — трябва да бъде ефективна (вж. в този смисъл Решение по дело Fisscher, посочено по-горе, точка 31, Решение по дело Preston и др., посочено по-горе, точки 40—42, Решение от 20 март 2003 г. по дело Kutz-Bauer, C-187/00, Recueil, стр. I-2741, точка 57 и Решение от 4 юли 2006 г. по дело Adeneler и др., C-212/04, Recueil, стр. I-6057, точка 95). Следователно белгийският законодател е този, който при приемането на Кралския указ от 25 юни 1997 г., целящ да постави стюардесите в същото положение като това на стюардите, е трябвало да определи начина на изравняването така, че то да не бъде практически невъзможно или прекомерно трудно.

- 29 От представените на Съда становища е видно, че поради голямата продължителност на периода на дискриминация — от 1 януари 1964 г. до 31 декември 1980 г. — и на големия брой години между края на този период и приемането на Кралския указ от 25 юни 1997 г., въвеждащ изравняване (от 1981 г. до 1997 г.), изравнителните вноски представляват една особено голяма сума. Както посочва генералният адвокат в точка 49 от своето заключение, въпросната сума може дори да надхвърли годишната пенсия на лицата, на които е предложено изравняване. Както подчертават г-жа Jonkman, г-жа Vercheval и г-жа Permesaen, без ONP да оспорва становището им по този пункт, еднократното плащане на такава сума може да се окаже невъзможно или да предполага кредит от финансова организация, която на свой ред ще изисква заплащането на лихви.
- 30 Освен това от Кралския указ от 25 юни 1997 г. е видно, че той предвижда в изключителни случаи, неприложими в настоящото производство, възможност за разсрочено плащане на изравнителните вноски под формата на плащане на годишни вноски.
- 31 Предвид на гореизложените обстоятелства, следва да се приеме, че наложението на заинтересованите лица задължение за еднократно плащане на изравнителните вноски прави изравняването на пенсионните права на стюардесите прекомерно трудно.
- 32 По отношение на лихвата в размер на 10 % годишно страните по главните производства, Комисията и италианското правителство заявяват или приемат, че този размер е особено висок. В отговор на зададения ѝ във връзка с това въпрос ONP не уточнява причината, поради която Кралският указ от 25 юни 1997 г. определя лихвен процент, който надхвърля процента на инфлацията.
- 33 Във всички случаи е безспорно, че определянето на размер на лихвата, по-голям от този, който е необходим за компенсацията на обезценяването на

парите, води до това, че вноските, платени от новоприсъединените към схемата лица, са в действителност по-високи от тези, които са внесени от работниците, включени в пенсионната схема от момента на създаването ѝ. Следователно, далеч от това да постави стюардесите в същото положение като това на стюардите, този размер на лихвата допринася за продължаването на неравното третиране на стюардесите.

34 При все това препращащата юрисдикция, която единствена познава цялостно националното право, трябва да определи доколко лихвата в размер на 10 % годишно, предвидена в Кралския указ от 25 юни 1997 г., може да включва лихвен процент, предназначен да компенсира обезценяването на парите.

35 От всички тези съображения произтича, че Директива 79/7 не допуска държава-членка — при приемането на правна уредба, целяща да позволи на лица от определен пол, които първоначално са били обект на дискриминация, да се ползват от пенсионната схема, която се прилага за лицата от другия пол — да изисква при плащането на изравнителни вноски да бъде начислена лихва, различна от тази, която е предназначена за компенсиране на обезценяването на парите. Директивата не допуска и изискването споменатото плащане да се извърши еднократно, когато това условие прави практически невъзможно или прекомерно трудно изравняването, което се цели. Такъв е по-специално случаят, когато подлежащата на плащане сума е по-голяма от годишния размер на пенсията на заинтересованото лице.

*Относно задълженията на държавата-членка, произтичащи от съдебно решение, произнесено по преюдициално запитване*

36 С втората част от своите въпроси, разгледани в контекста на споровете по главните производства, препращащата юрисдикция иска по същество да се установи дали държава-членка е длъжна да съобрази своето законодателство вследствие на решение на Съда, постановено по преюдициално запитване, от което произтича несъвместимостта на споменатото законодателство с общностното право.

- 37 Във връзка с това следва да се напомни, че по силата на принципа за добросъвестно сътрудничество, предвиден в член 10 ЕО, държавите-членки са длъжни да отстранят неправомерните последици от нарушение на общностното право (Решение от 7 януари 2004 г. по дело *Wells*, C-201/02, *Recueil*, стр. I-723, точка 64 и цитираната съдебна практика).
- 38 Следователно вследствие на съдебно решение, постановено по преюдициално запитване, от което произтича несъвместимостта на дадена национална правна уредба с общностното право, органите на държавите-членки са длъжни да приемат подходящите общи или конкретни мерки за гарантиране на спазването на общностното право на тяхната територия (вж. в този смисъл Решение по дело *Wells*, посочено по-горе, точки 64 и 65, както и Решение от 25 март 2004 г. по дело *Azienda Agricola Giorgio, Giovanni и Luciano Visentin и др.*, C-495/00, *Recueil*, стр. I-2993, точка 39). Като запазват правото на избор на необходимите мерки, споменатите органи следва по-специално да следят за това националното право да бъде приведено в съответствие с общностното право във възможно най-кратки срокове и да бъдат изцяло осигурени правата, предоставени на лицата от общностното право.
- 39 Освен това, както Съдът нееднократно е отсъждал в случаи на дискриминация, противоречаща на общностното право, докато не бъдат приети мерки за възстановяване на равното третиране, спазването на принципа за равенство може да се осигури само чрез предоставянето на категорията лица, които се намират в неравностойно положение, на същите предимства, с които се ползват лицата от привилегированата категория. В такъв случай националният съд е длъжен да не прилага дискриминационната национална разпоредба, без да е необходимо да иска или да изчаква нейната предварителна отмяна от законодателя и да приложи по отношение на групата лица, които се намират в неравностойно положение, същия режим като този, от който се ползват лицата от другата категория (Решение от 28 септември 1994 г. по дело *Avdel Systems*, C-408/92, *Recueil*, стр. I-4435, точки 16 и 17, Решение от 12 декември 2002 г. по дело *Rodríguez Caballero*, C-442/00, *Recueil*, стр. I-11915, точки 42 и 43 и Решение от 7 септември 2006 г. по дело *Cordero Alonso*, C-81/05, *Recueil*, стр. I-7569, точки 45 и 46).

40 Впрочем държавата-членка е длъжна да обезщети вредите, причинени на частни лица от нарушението на общностното право. В случай че условията за това задължение са изпълнени, националният съд следва да приложи този принцип (вж. по-специално Решение от 22 април 1997 г. по дело *Sutton*, C-66/95, *Recueil*, стр. I-2163, точка 35 и Решение от 30 септември 2003 г. по дело *Köbler*, C-224/01, *Recueil*, стр. I-10239, точки 51 и 52).

41 Предвид гореизложеното, на втората част от преюдициалните въпроси следва да се отговори, че вследствие на съдебно решение, постановено по преюдициално запитване, от което произтича несъвместимостта на дадена национална правна уредба с общностното право, органите на съответната държава-членка са длъжни да приемат подходящите общи или конкретни мерки за гарантиране на спазването на общностното право, като по-специално следят за това националното право да бъде приведено в съответствие с общностното право във възможно най-кратки срокове и да бъдат изцяло осигурени правата, предоставени на лицата от общностното право. В случай че е установена дискриминация, противоречаща на общностното право, докато не бъдат приети мерки за възстановяване на равното третиране, националният съд е длъжен да не прилага дискриминационната национална разпоредба, без да е необходимо да иска или да изчаква нейната предварителна отмяна от законодателя, и да приложи по отношение на групата лица, които се намират в неравностойно положение, същия режим като този, от който се ползват лицата от другата категория.

## По съдебните разноски

42 С оглед на обстоятелството, че за страните по главните производства настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред препращащата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (първи състав) реши:

- 1) Когато държава-членка приема правна уредба, целяща да позволи на лица от определен пол, които първоначално са били обект на дискриминация, да се ползват за цялата продължителност на тяхната пенсия от пенсионната схема, която се прилага за лицата от другия пол, Директива 79/7/ЕИО на Съвета от 19 декември 1978 година относно постепенното прилагане на принципа на равното третиране на мъжете и жените в сферата на социалното осигуряване
  - допуска споменатата държава-членка да постави включването към тази схема в зависимост от заплащането на изравнителни вноски, представляващи разликата между вноските, платени от първоначално дискриминираните лица през периода, в който е съществувала дискриминацията, и по-високите вноски, платени от другата категория лица през същия период, увеличени с лихва, съответстваща на обезценяването на парите,
  - но не допуска при плащането на изравнителни вноски да бъде начислена лихва, различна от тази, която е предназначена за компенсиране на обезценяването на парите,
  - не допуска и изискването споменатото плащане да се извърши еднократно, когато това условие прави практически невъзможно или прекомерно трудно изравняването, което се цели. Такъв е по-специално случаят, когато подлежащата на плащане сума е по-голяма от годишния размер на пенсията на заинтересованото лице.

- 2) **Вследствие на съдебно решение, постановено по преюдициално запитване, от което произтича несъвместимостта на дадена национална правна уредба с общностното право, органите на съответната държава-членка са длъжни да приемат подходящите общи или конкретни мерки за гарантиране на спазването на общностното право, като по-специално следят за това националното право да бъде приведено в съответствие с общностното право във възможно най-кратки срокове и да бъдат изцяло осигурени правата, предоставени на лицата от общностното право.**

**В случай че е установена дискриминация, противоречаща на общностното право, докато не бъдат приети мерки за възстановяване на равното третиране, националният съд е длъжен да не прилага дискриминационната национална разпоредба, без да е необходимо да иска или да изчаква нейната предварителна отмяна от законодателя, и да приложи по отношение на групата лица, които се намират в неравностойно положение, същия режим като този, от който се ползват лицата от другата категория.**

Подписи